

Att. Henriette Oldager
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen
Stationsparken 31-33
2600 Glostrup

22. september 2025

Vedr. høring over udkast til ændring af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

Det Dyreetiske Råd har modtaget en henvendelse fra Fødevarestyrelsen dateret d. 26. august 2025 vedr. høring over udkast til ændring af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise (J.nr. 2025-127143). Det Dyreetiske Råd har følgende bemærkninger.

Det Dyreetiske Råd har netop offentliggjort en udtalelse om svineproduktion¹. Det Dyreetiske Råd har med udtalelsen gerne villet fremhæve og sætte fokus på, at der i svineproduktion er tale om individer og sansende væsener, og at grisene ikke blot er enheder i en fødevareproduktion. Rådet har med udtalelsen ønsket at bidrage til en evaluering og nytænkning af svineproduktionen.

Det Dyreetiske Råd noterede sig i udtalelsen, at der er EU-regler for minimumskrav ved hold af svin. Rådet anbefalede, at der arbejdes på at løfte niveauet af dyrevelfærd i svineproduktionen på EU-niveau, men fandt samtidig, at indtil det mål er nået, er det væsentligt, at hvert land selv tager ansvar for, hvad der anses for at være en acceptabel måde at behandle dyr på. Rådet anbefalede derfor, at Danmark tilslutter sig de lande, der går forrest ved at sætte højere standarder for dyrevelfærd i relation til bl.a. opstaldningsforholdene, og at Danmark dermed også sender signaler til omverdenen om den vej, som udviklingen i svineproduktionen bør gå. Det Dyreetiske Råd hilser på den baggrund velkommen, at der med forslaget tages initiativ til at fastsætte minimumskrav, der går videre end EU-reglerne.

Det Dyreetiske Råd har i udtalelsen om svineproduktion gennem eksempler vist, hvilken retning udviklingen i produktionen bør have, og hvilket niveau af dyrevelfærd, som Rådet mener, at svineproduktionen bør sikre. Rådet fremsætter i udtalelsen således en række anbefalinger til flere forhold i svineproduktionen, som bør følges op med lovgivning. Et af eksemplerne, som Rådet drøfter i udtalelsen, er hold af farende søer, og denne del af udtalelsen danner grundlag for bemærkningerne i dette høringssvar.

Der er ved udarbejdelse af dette høringssvar netop udpeget nye medlemmer af Det Dyreetiske Råd. De nye medlemmer har således ikke deltaget i udarbejdelsen af udtalelsen

¹ [Det Dyreetiske Råd: Udtalelse om svineproduktion \(2025\).](#)

om svineproduktion, og et af de nye medlemmer har derfor afstået fra at deltage i udarbejdelse af høringssvaret.

Generelle bemærkninger

Det Dyreetiske Råd udtalte sig ved en tidligere høring i 2024² om initiativet til at forbyde fiksering af farende søer, bortset fra få dage omkring faring. Rådet pegede her på, at når soen skal indsættes i farestien senest 3 dage før forventet faring og må fikseres op til fire dage efter faring, kan soen dermed fortsat fikseres i en uges tid.

I høringssvaret i 2024 påpegede Det Dyreetiske Råd, at gode udfoldelsesmuligheder er en afgørende forudsætning for, at dyrs velfærd kan tilgodeses, og Rådet mente som udgangspunkt ikke, at fiksering af farende og diegivende søer er acceptabelt. Det Dyreetiske Råd præciserede dette i udtalelsen om svineproduktion i 2025, hvor Rådet fandt, at god dyrevelfærd indebærer, at dyrene kan leve i overensstemmelse med deres natur, få deres behov tilgodeset, samt har færrest mulige negative oplevelser og flest mulige positive oplevelser. Rådet uddybede på den baggrund sine overvejelser i udtalelsen:

”Det Dyreetiske Råd mener derfor ikke, at meget restriktive former for dyrehold kan anses for tidssvarende og dyrevelfærdsmæssigt forsvarlige med den nuværende viden om dyrs adfærdsmæssige behov. De fikserede søer forhindres i redebygningsadfærd, som de er stærkt motiverede for, og de forhindres i at kunne bevæge sig på en naturlig måde, udføre yngelpleje og lignende. Det Dyreetiske Råd mener på den baggrund ikke, at fiksering af farende søer er acceptabelt.”

I lighed med Det Dyreetiske Råds bemærkninger til høringen i 2024 og i udtalelsen om svineproduktion i 2025 bemærker Rådet også i forbindelse med denne høring, at forslaget om at fikse soen i kortere tid end det, der er praksis i dag, er et skridt i den rigtige retning. Men Rådet pointerer samtidig, at fiksering af søerne hurtigst muligt helt skal undgås.

Det Dyreetiske Råd noterede i udtalelsen om svineproduktion, at fikseringen af søer sker med henvisning til beskyttelse af pattegrise. Men Rådet fandt ikke, at hensyn til at beskytte dyr mod problemer i relation til fx dødelighed kan tjene som en undskyldning for, at dyr systematisk bliver forhindret i at få tilgodeset deres adfærdsmæssige behov. Rådet understregede dermed behovet for at finde andre tiltag til beskyttelse mod pattegrisedødelighed, herunder i forbindelse med opstaldning.

Vedr. arealkrav i farestien

Det fremgår af høringsmaterialet, at det foreslås, at farestien skal have et gulvareal på mindst 6,5 m², inklusiv afskærmet areal til pattegrisene.

Det Dyreetiske Råd anbefalede i udtalelsen om svineproduktion (2025), at fiksering af søerne hurtigst muligt helt skal undgås, og at sti-størrelsen samtidig skal være tilstrækkelig stor til at sikre soen muligheder for fri bevægelse og reducere risikoen for, at pattegrise bliver klemte ihjel. Det Dyreetiske Råd konsulterede ved udarbejdelsen af udtalelsen bl.a.

² [Det Dyreetiske Råd: Høringssvar til høring over udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise \(2024\).](#)

EFSA's rapport fra 2022 "Welfare of pigs on farm"³. Her anbefaler EFSA, at soen alene skal have et tilgængeligt areal på omkring 6,6 m² for at holde pattegrisedødeligheden på samme niveau som hos fikserede søer. EFSA anfører, at dette svarer til omkring 7,8 m² areal samlet set.

Det Dyreetiske Råd fremsatte i udtalelsen om svineproduktion følgende overvejelser om fastsættelse af arealkrav, der kan anses for at være tilstrækkelige:

"Det Dyreetiske Råd er opmærksomt på, at der i EFSA-rapporten er en vis variation i forskningsresultaterne i forhold til, hvilken arealstørrelse der i så fald kan være tilstrækkelig. Rådet bemærker dog samtidig, at EFSA fremsætter klare anbefalinger til den arealstørrelse, der skal være til rådighed til soen, for at pattegrisedødeligheden kan reduceres til samme niveau som ses hos fikserede søer. Rådet bemærker også, at EFSA anbefaler yderligere plads for at forbedre soens muligheder for bevægelse. Det Dyreetiske Råd har drøftet den videnskabelige usikkerhed, der er forbundet med fastsættelse af krav til arealets størrelse. Rådet mener her, at det er væsentligt at inddrage hensyn til soens bevægelsesfrihed, og Rådet anbefaler, at tvivlen skal komme søerne til gode, så de stier, der bygges fremover, ikke bliver for små. Rådet mener dermed, at fokus ved fastsættelse af arealkrav bør rettes mod soens muligheder for bevægelse, hvilket jf. EFSA's anbefalinger til arealkrav samtidig indebærer en reduktion af pattegrisedødeligheden. Denne anbefaling skal også ses i lyset af, at søer (i hvert fald hidtil) over tid er blevet større, og at stiernes størrelse også skal passe til fremtidens søer. Rådet bemærker samtidig, at nogle besætninger allerede har løse søer i farestien, og at der dermed også kan indhentes praktiske erfaringer.

[.....]

Opstaldningen af farende søer skal efter Rådets mening tilgodese soens behov for redebygning og give muligheder for normal bevægelse og yngelpleje. Nogle medlemmer er i forlængelse af dette villige til at acceptere en højere dødelighed af pattegrise i en periode, mens erhvervet omstiller produktionen, mens andre medlemmer i omstillingsperioden accepterer, at der fortsat er mulighed for at fikse soen i få dage i forbindelse med faringen.

Det Dyreetiske Råd anbefaler desuden, at søerne skal tildeles passende og tilstrækkeligt materiale til, at det kan anvendes til at udføre redebygningsadfærd. Rådet finder, at praktiske og tekniske udfordringer i forhold til gyllesystemer og lignende må håndteres på anden vis end ved at skære ned på dette."

Det Dyreetiske Råd vurderer på den baggrund, at de 6,5 m² totale gulvareal, der foreslås i udkastet til bekendtgørelsen, er utilstrækkeligt. Arealet skal fraregnes pladsen, der går til fx afskærmning af pattegrisene, fodertrug, skråvægge, friholderbøjler og farebøjler (med mindre disse fjernes helt fra stien, når fikseringen ophører). Det er desuden uklart, om gulvarealet regnes fra væggen af stien eller fra fx friholderbøjler eller skråvægge, hvilket uanset arealstørrelse bør præciseres. Med det foreslåede arealkrav, vil det reelle areal, som soen har til rådighed, være væsentligt mindre end EFSA's anbefaling af tilgængeligt areal for soen, der skulle sænke pattegrisedødeligheden til samme niveau som hos de fikserede søer. Det foreslåede arealkrav vil således formodentlig øge risikoen for en højere pattegrisedødelighed end ved hold af fikserede søer – en risiko, der søges reduceret ved fortsat at tillade fiksering af soen i de første fire dage, frem for at stille krav fra starten om et tilstrækkeligt stort areal af farestien i nybyggede stalde.

³ [EFSA Panel on Animal Health and Welfare \(AHAW\) \(2022\): Welfare of pigs on farm.](#)

Det Dyreetiske Råd er bekendt med, at der både i EFSA-rapporten og i nyere forskning ses en vis variation i angivelsen af tilstrækkeligt areal, samt at der i praksis kan være forskellige erfaringer med arealstørrelser og pattegrisedødelighed. Rådet mener dog som nævnt i udtalelsen om svineproduktion, at tvivlen skal komme søerne til gode og minder her desuden om, at EFSA anbefaler yderligere plads end de nævnte anbefalinger for også at tilgodese soens muligheder for bevægelse. Rådet peger samtidig på, at soens muligheder for at udføre redebygningsadfærd bør tilgodeses, både ift. arealstørrelse og adgang til redebygningsmateriale af tilstrækkelig kvalitet og mængde. I forlængelse af dette hilser Rådet i øvrigt velkomment, at det anvendte gyllesystem ikke længere må være en hindring for tildeling af redebygningsmateriale.

Det Dyreetiske Råd er klar over, at større arealkrav vil kræve større investeringer. Men Rådet finder jf. udtalelsen om svineproduktion, at der er behov for nytænkning af forholdene i svineproduktionen, der inddrager tidssvarende viden om dyrevelfærd og normer for hold af dyr. Rådet mener ikke, at meget restriktive former for dyrehold kan anses for tidssvarende og dyrevelfærdsmæssigt forsvarlige. Det Dyreetiske Råd anbefaler derfor, at der nu, og med hurtigst mulig effekt, skal stilles krav om, at produktionen skal udvikles i en retning, hvor der kommer en – set fra dyrenes side – bedre balance imellem hensyn til dyrenes velfærd og hensyn til produktionsforhold og økonomi. At lægge op til nybyggeri, hvor arealkravet ligger væsentligt under EFSA's anbefalinger, hvor risikoen for øget pattegrisedødelighed søges håndteret ved fortsat at tillade delvis fiksering af soen, og hvor hensyn til soens muligheder for bevægelse og redebygning ikke tillægges større vægt, er efter Rådets opfattelse ikke en tilstrækkelig forbedring af den omtalte balance.

Vedr. overgangsordninger

Kravene gælder umiddelbart i nybyggede farestalde, mens det fremgår af høringsmaterialet, at der foreslås en overgangsperiode på 15 år for eksisterende stalde, hvor søerne fikseres, så kravene om løsdrift først er fuldt indfaset i 2040. Det fremgår videre af høringsmaterialet, at der foreslås en overgangsperiode på 25 år, dvs. til 2050, for eksisterende stalde, hvor søerne allerede holdes løse, men som ikke nødvendigvis lever helt op til de plads- og indretningskrav, der stilles.

Det Dyreetiske Råd minder om, at diskussionen om fiksering af farende og diegivende søer har stået på i årtier, og at der i dag findes systemer, hvor søerne kan være løse i hele farings- og diegivningsperioden. Rådet finder det derfor beklageligt, at erhvervet ikke selv har fremmet denne udvikling. Det Dyreetiske Råd anser som nævnt forslaget om at fikseres soen i kortere tid end det, der er praksis i dag, med fuld indfasning fra 2040, som skridt i den rigtige retning, men pointerer samtidig, at fiksering af søerne hurtigst muligt helt skal undgås. Rådet kan tilslutte sig en længere overgangsperiode for farestalde, hvor søerne allerede er helt eller delvist løse, end overgangsperioden for farestalde, hvor søerne er fikserede, men Rådet mener, at der også her bør arbejdes på hurtigst muligt at få indfaset sti-størrelser, der er tilstrækkeligt store og på helt at undgå fiksering af søerne.

Med venlig hilsen,

Stine B. Christiansen
Sekretariatsleder